

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIV VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

GURUH: 1-EKS-24

BAJARDI: ABDUKARIMOV A.

O`QITUVCHI: ABDUG`ANIYEV I.SH.

NORDIC INTERNATIONAL UNIVERSITY

Bilimning asosiy shakllari

Bilimning bir necha asosiy shakllari mavjud bo'lib, ular o'zining usullari, mazmuni va maqsadlariga ko'ra farqlanadi:

1. Oddiy (kundalik) bilim. Kundalik tajriba va amaliyot asosida shakllanadi. Bu turdagi bilim insonlarning oddiy hayotiy ehtiyojlarini qondirish uchun ishlatiladi.

Misol: Ovqat tayyorlash, yo'l qoidalarini bilish, tabiatdagi o'zgarishlarni kuzatish.

2. Ilmiy bilim. Tabiat, jamiyat va inson faoliyatini o'rganish asosida olingan tizimli va tasdiqlangan bilim. Ilmiy bilim o'ziga xos metodologiyaga (eksperiment, tahlil, sintez) asoslanadi.

Misol: Fizika qonunlari, biotexnologiya, matematika.

3. Nazariy bilim. Ilmiy bilimning bir qismi bo'lib, mavhum tushunchalar va qonuniyatlarga asoslanadi. Tizimli dalillarga tayangan holda voqelikni umumlashtiradi.

Misol: Gravitatsiya nazariyasi, evolyutsiya nazariyasi.

4. Amaliy bilim, Bevosita inson faoliyatida, amaliy masalalarni hal qilishda qo'llaniladigan bilim.

Misol: Muhandislik texnologiyalari, tibbiyotdagi davolash usullari.

5. San'at va estetik bilim. Insonning hissiy va estetik tajribasi bilan bog'liq bo'lgan bilim.

Misol: Musiqa, adabiyot, rasm chizish sohasidagi tushunchalar.

6. Falsafiy bilim, Borliqning umumiy qonuniyatlari, inson hayoti va jamiyat haqidagi bilim.

Misol: Ontologiya, epistemologiya, etikaga oid bilimlar.

7. Diniy bilim Diniy manbalar va e'tiqodlar orqali shakllangan bilim.

Misol: Qur'on, Injil, Vedalar va ularning talqinlari.

8. Mifologik bilim. Dastlabki davrlarda dunyoni tushunish va tushuntirishga urinish sifatida shakllangan bilim. Bu bilim afsonalar va xalq og'zaki ijodi orqali saqlangan.

Bilim va uning asosiy shakllari

Bilim - bu insoniyatning boy tajribasi va bilimlarining yig'indisi bo'lib, unda turli tushunchalar, tasavvurlar va g'oyalar o'z aksini topadi. Bu jarayon doimiy ravishda rivojlanib, yangi ma'lumotlar, tushunchalar va g'oyalar bilan boyiydi. Bilim - bu dunyoni anglash, o'rganish va o'zgartirish uchun insoniyatning yig'indisidir. U turli shakllarda mavjud bo'lib, inson uchun juda muhim ahamiyatga ega.

Bilimning xususiyatlari

- **Obyektivlik:** Asosli dalillar va faktlarga tayangan holda haqiqatni aks ettiradi.
- **Dinamiklik:** Bilim doim rivojlanib, yangilanib boradi.
- **Tizimlilik:** Bilim o‘zaro bog‘liq bo‘lgan tushuncha va nazariyalardan iborat.

Bilimning mohiyati va xususiyatlari

1 **Bilimning mohiyati**
Bilim - bu olamni, insonni, tabiat va jamiyatni, ulardagi voqea va hodisalarni anglash, tushunish va aks ettirish jarayoni.

2 **Bilimning xususiyatlari**
Bilim ob'ektivlik, ishonchlilik, tizimlilik, uzluksizlik, yaratuvchilik kabi xususiyatlarga ega.

Bilimning ahamiyati

- Shaxsiy rivojlanish va kasbiy muvaffaqiyatni ta'minlash.
- Jamiyat taraqqiyoti va innovatsiyalarni rivojlantirish.
- Hayot sifatini yaxshilash va muammolarni hal qilish uchun zarur.

Bilimning asosiy shakllari: ma'lumot, tushuncha, tasavvur, g'oya

Ma'lumot

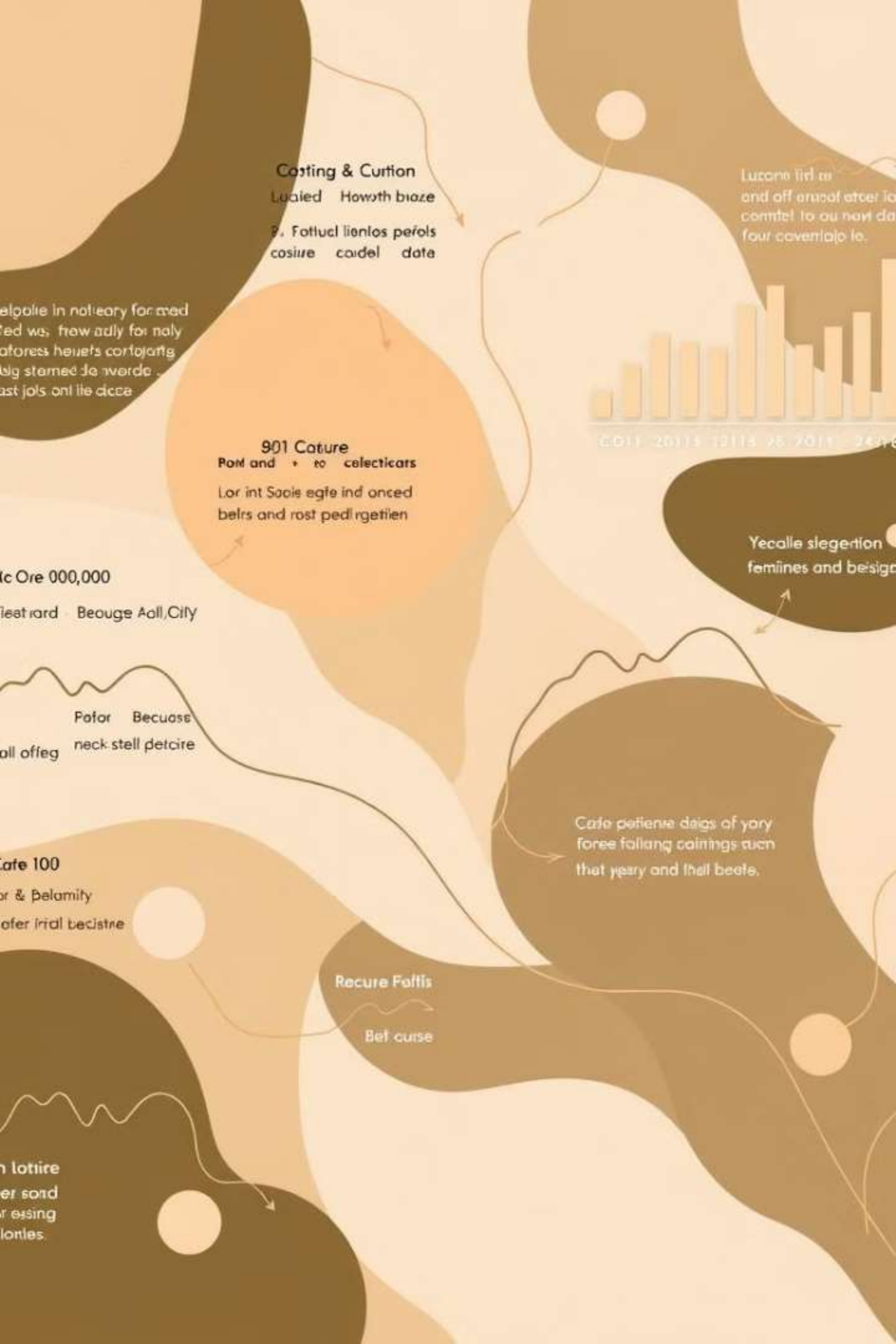
Ma'lumot - objektiv haqiqatni aks ettiruvchi, saqlash va uzatish mumkin bo'lgan yagona birlik.

Tushuncha

Tushuncha - o'xshash belgi va xususiyatlarga ega ob'ektlarning umumlashtirilgan aks ettirilishi.

Tasavvur

Tasavvur - voqelikni bevosita aks ettiruvchi, uning obrazini yuzaga keltiruvchi idrok shakli.

Ma'lumotlarning turlari va xususiyatlari

T

Matnli ma'lumotlar

Matnli ma'lumotlar - harf, so'z va jumladan iborat ma'lumotnoma shaklidagi ma'lumotlar.

#

Raqamli ma'lumotlar

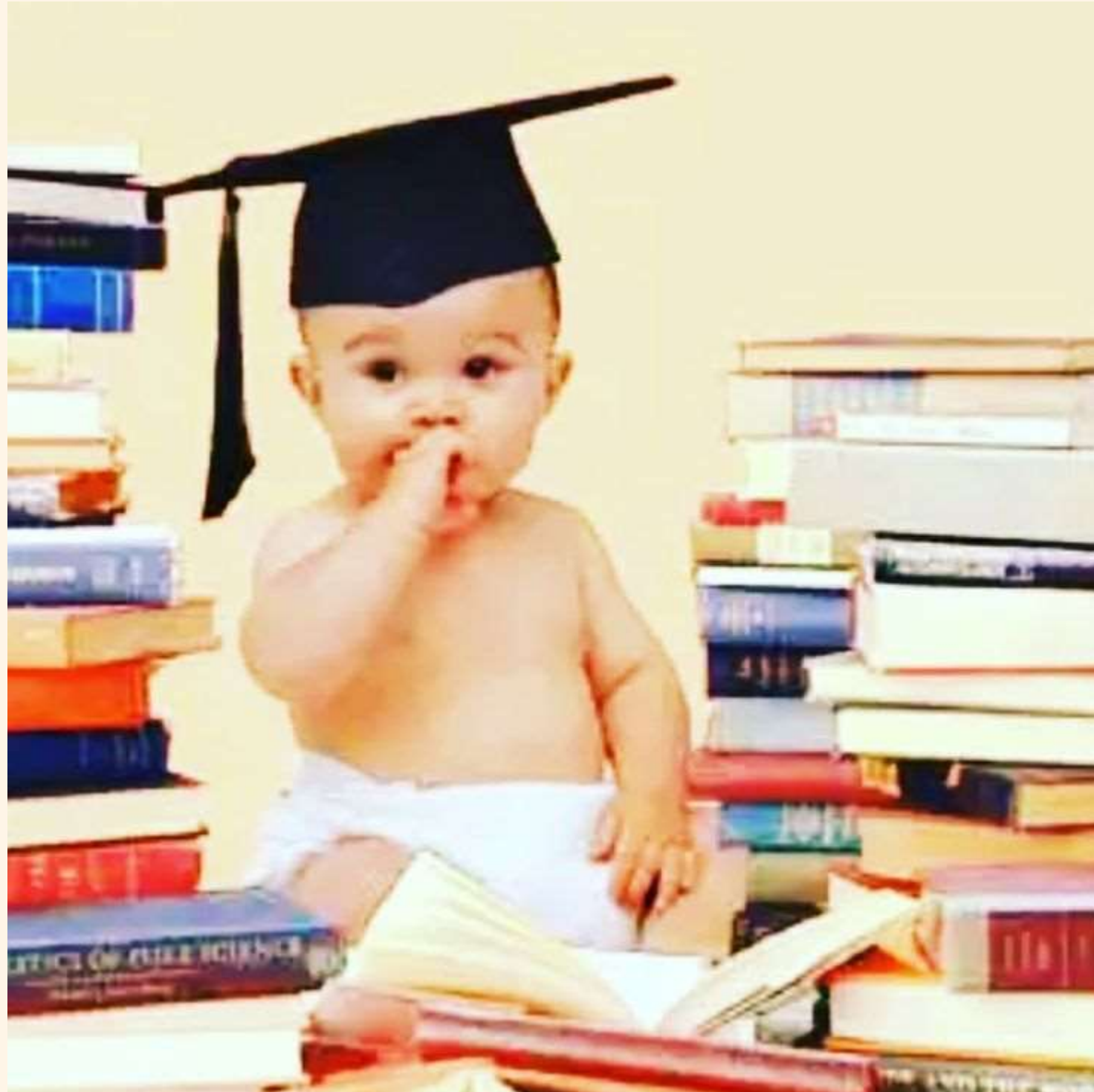
Raqamli ma'lumotlar - sonlar, miqdorlar, o'lchovlar, ko'rsatkichlardan iborat ma'lumotlar.

Grafik ma'lumotlar

Grafik ma'lumotlar - rasm, sxema, diagramma, jadval, grafik ko'rinishidagi ma'lumotlar.

Tushunchalarning mohiyati va ularni shakllantirish jarayoni

1

Kuzatuv

Ob'ektlar, hodisalar va jarayonlarni kuzatish orqali ma'lumot olish.

2

Tahlil

Olingan ma'lumotlarni tahlil qilish va umumlashtirib, tushunchalar shakllantiriladi.

3

Aks ettirish

Tushunchalar orqali olamni idrok etish va aks ettirish.

Tasavvurlarning xususiyatlari va ularni rivojlantirish usullari

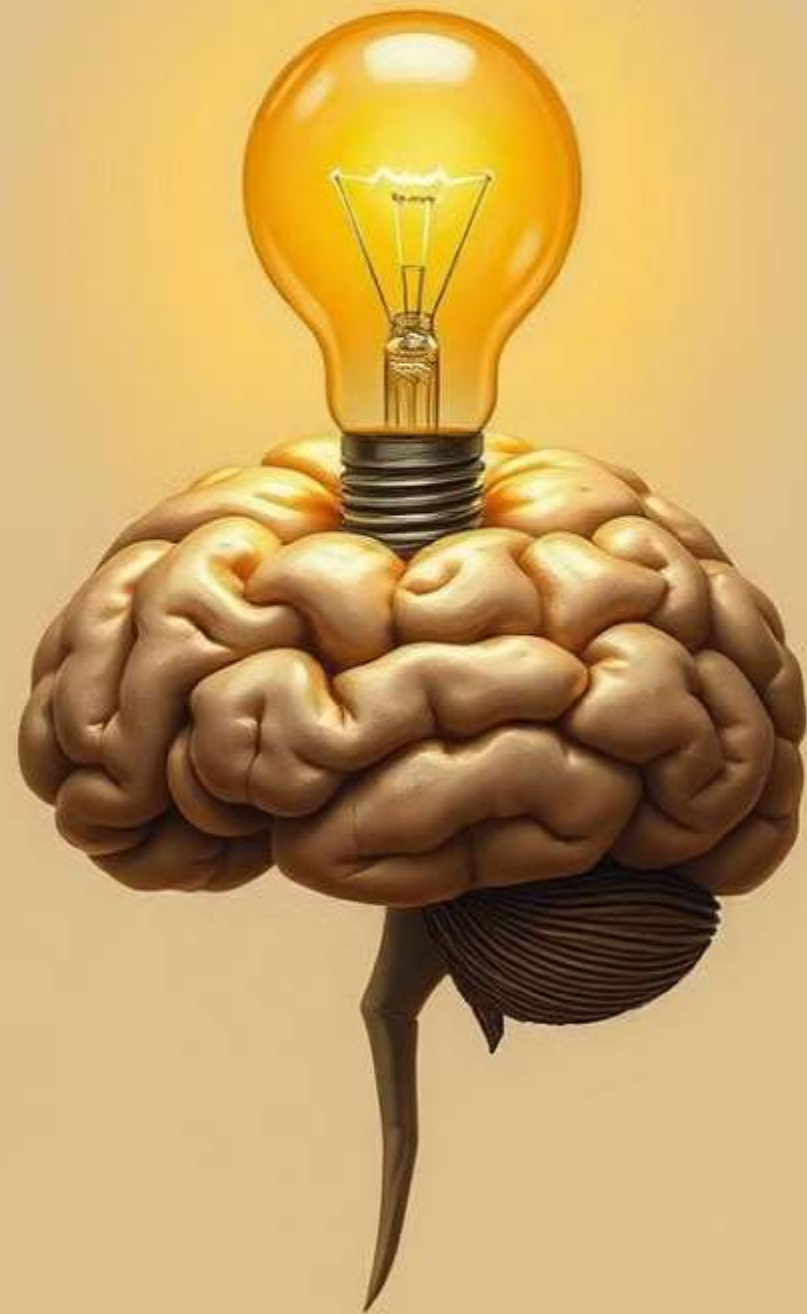
Xususiyatlari

Tasavvurlar emotsional bo'lganligi, vujudga kelishida sezgi organlarining roli, harakatlanish imkoni va boshqa xususiyatlarga ega.

Rivojlantirish usullari

Tasavvurni rivojlantirish uchun kuzatuv, hayal, assotsiatsiya, fantaziya, modellashtirish kabi usullardan foydalanish mumkin.

G'oyalarning mohiyati va ularni yaratish texnologiyalari

1

Muhim

G'oyalar - yangi, o'ziga xos, ijodiy va amaliy jihatdan qimmatli bo'lgan fikr va tasavvurlardir.

2

Yaratish

G'oyalarni yaratishda ilmiy izlanish, ijodiy fikrlash, ijtimoiy munosabatlar, texnologiyalardan foydalanish muhim ahamiyatga ega.

3

Saqlash

G'oyalarni yozma va elektron shaklda saqlash, muhofaza qilish va ulardan samarali foydalanish zarur.

Bilimlarni egallash va ulardan samarali foydalanish yo'llari

O'qish

Kuzatuv

Tajriba

Muloqot

Bilimlarni muntazam ravishda o'rganish va yangilash

Atrofdagi olamni kuzatish va tahlil qilish

Amaliy tajribalar orqali bilimlarni mustahkamlash

Boshqa odamlar bilan muloqot qilish va fikr almashish

**Bilimni olish va yetkazish usullari: kuzatish,
tajriba, kitob o'qish, o'qitish**

Kuzatish

**Atrofdagi hodisa va jarayonlarni diqqat bilan
o'rganish orqali bilim olish.**

Tajriba

**Ob'ektlarni o'rganish, sinash, tajribalar o'tkazish
orqali yangi bilimlar hosil qilish.**

Kitob o'qish

**Turli kitoblar, maqolalar va boshqa yozma
manbalardan bilim olish.**

O'qitish

**Bilimlarni o'rganuvchilarga maqsadli va tizimli
tarzda yetkazish jarayoni.**

Xulosa va istiqbollar

Bilimni yuksaltirish - taraqqiyot kaliti
Bilimni rivojlantirish, yangi kashfiyotlar qilish
va zamonaviy texnologiyalar yaratish jamiyat
taraqqiyotini ta'minlaydi.

Bilimni teng tarqatish - asosiy vazifa
Bilimni barcha insonlarga teng yetkazish -
ta'lim tizimining bosh maqsadlaridan biri
bo'lishi lozim.

Raqamli texnologiyalar - bilimni tarqatish
imkoniyati

Raqamli texnologiyalar bilimni global
miqyosda tezkor yetkazish va tarqatish
imkoniyatini yaratmoqda.

**E`TIBORINGIZ UCHUN
RAHMAT!**